

કુર્આનની સર્વગ્રાહી તફસીર (વિવરણ)

મઆરિફુલ કુર્આન

ગુજરાતી

મૂળ લેખક

હઝરત મવલાના મુફતી મુહમ્મદ શફીઝ્ સા. (રહ.)

અનુવાદક

ઈલ્યાસ ગુલામમુહમ્મદ આદમ સાલેહ પટેલ (ખાનપુરી)

પ્રકાશક

હઝરત મવલાના ઈસ્માઈલ વલી ભૂતા સા. (દા.ખ.)

સ્થાપક તથા મોહતમિમ

જમિઅતુલ ઝનાત ટંકારીઆ
મુ.પો. ટંકારીઆ,
તા. જિ. ભરૂચ (ગુજરાત)

www.maarifulqurangujarati.com

કાનૂની ચેતવણી: ● આ તફસીરનો હેતુ ફી-સબિલિલ્લાહ પ્રચાર પ્રસારનો છે, જેથી કોઈપણ વ્યક્તિએ પ્રસ્તુત વેબસાઈટના કોઈપણ સાહિત્યનો અથવા તેના કોઈપણ ભાગનો ઉપયોગ વેપારી ધોરણે કરવાની અથવા કિતાબ સ્વરૂપે છપાવવાની સખત મનાઈ છે. માત્ર ઓનલાઈન શેરીંગ કોઈપણ પ્રકારના એડીટીંગ સિવાય કરી શકાય છે.

● પ્રકાશક પાસે આ તફસીરના પ્રિન્ટેડ કોપીના સર્વ હક્ક કોપી રાઇટેડ હોવાના કારણે મઆરિફુલ કુર્આન ગુજરાતીમાંથી પ્રકાશક અને અનુવાદકનો પ્રિન્ટેડ કોપીનો પેજ નંબર, ભાગ નંબરનો હવાલો આપી કોઈ ફકરો કે વાક્ય કોઈ કિતાબ અથવા લેખમાં કોઈપણ જાતના એડીટીંગ વિના લખી / છાપી શકાય છે.

● આ બાબતોનું ઉલ્લંઘન કરનાર સામે કાયદેસરની કાનૂની કાર્યવાહી કરવાની સખત ચેતવણી આપવામાં આવે છે.

નોંધ : મઆરિફુલ કુર્આન ગુજરાતીના ૧૧ ભાગોની હાર્ડ પ્રિન્ટેડ કોપી મેળવવા માટે પ્રકાશક હઝરત મવલાના ઈસ્માઈલ ભૂતા સાહબનો સંપર્ક કરવા વિનંતી છે.

Designed and Typesetting By: Safwan Patel Khanpuri

પ્રકરણ (૮૧)

સૂરએ તકવીર

સૂરએ તકવીર મક્કામાં નાઝિલ થઈ, તેની ૨૯ આયતો છે.

આયતો : (સૂરએ તકવીર : આયત નં. ૧ થી ૨૯)

﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾ ۸۱ سُورَةُ التَّكْوِيْرِ مَكِّيَّةٌ ۷ ﴿تَرْتَمَىٰ﴾

﴿بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ﴾

إِذَا الشَّمْسُ كُوِّرَتْ ۙ ۱ وَإِذَا النُّجُومُ انْكَدَرَتْ ۙ ۲ وَإِذَا الْجِبَالُ سُيِّرَتْ ۙ ۳
 وَإِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ ۙ ۴ وَإِذَا الْوُحُوشُ حُشِرَتْ ۙ ۵ وَإِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْ ۙ ۶
 وَإِذَا النُّفُوسُ رُوِّجَتْ ۙ ۷ وَإِذَا الْبُوعُودَةُ سُيِّبَتْ ۙ ۸ بِأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ ۙ ۹ وَإِذَا
 الصُّحُفُ نُشِرَتْ ۙ ۱۰ وَإِذَا السَّمَاءُ كُشِطَتْ ۙ ۱۱ وَإِذَا الْجَحِيمُ سُعِرَتْ ۙ ۱۲ وَإِذَا الْجَنَّةُ
 أُزْلِفَتْ ۙ ۱۳ عَلِمَتْ نَفْسٌ مَّا أَحْضَرَتْ ۙ ۱۴ فَلَا أُقْسِمُ بِالْخَاسِ ۙ ۱۵ الْجَوَارِ الْكُنَّسِ ۙ ۱۶
 وَاللَّيْلِ إِذَا عَسْعَسَ ۙ ۱۷ وَالصُّبْحِ إِذَا تَنَفَّسَ ۙ ۱۸ إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ ۙ ۱۹
 ذِي قُوَّةٍ عِنْدَ ذِي الْعَرْشِ مَكِينٍ ۙ ۲۰ مُطَآءٍ ثُمَّ أَمِينٍ ۙ ۲۱ وَمَا صَاحِبُكُمْ
 بِسَجُونٍ ۙ ۲۲ وَلَقَدْ رَآهُ بِالْأَفْقِ الْمُبِينِ ۙ ۲۳ وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَنِينٍ ۙ ۲۴ وَمَا هُوَ
 بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ ۙ ۲۵ فَأَيْنَ تَذَهَبُونَ ۙ ۲۶ إِنَّ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِلْعَالَمِينَ ۙ ۲۷ لِمَنْ
 شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقِيمَ ۙ ۲۸ وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ ۙ ۲۹

તરજુમો / તફસીર :

અલ્લાહના નામથી શરૂ કરું છું જે ઘણો જ દયાળુ અને કૃપાળુ છે.

જ્યારે સૂર્યનો પ્રકાશ વીંટાળી લેવામાં આવશે (૧) અને જ્યારે તારાઓ

ઝાંખા થઈ જશે (૨) અને જ્યારે પર્વતોને (હવામાં) ચલાવવામાં આવશે (૩) અને જ્યારે નજીકમાં વિયાનારી ઊંટણીઓ છૂટી ફરશે (૪) અને જ્યારે જંગલી જાનવરો (ગભરાટથી) એકઠા થઈ જશે (૫) અને જ્યારે સમુદ્રોને ભડકાવી દેવામાં આવશે (૬) અને જ્યારે એકેક પ્રકારના લોકોને એકઠા કરવામાં આવશે (૭) અને જ્યારે જીવતી દટાયેલી પુત્રીને પૂછવામાં આવશે, (૮) કે કયા ગુનાહમાં તેણી મારી નંખાઈ હતી ? (૯) અને જ્યારે આ 'માલનામા ઉઘાડવામાં આવશે (૧૦) અને જ્યારે આકાશની ખાલ ખેંચી લેવામાં આવશે (૧૧) અને જ્યારે જહન્નમ(ની આગ)ને તપાવવામાં આવશે (૧૨) અને જ્યારે જન્નતને નજીક લાવવામાં આવશે (૧૩) ત્યારે દરેક જીવ પોતે જે કરણી લઈને આવ્યો તેને જાણી લેશે. (૧૪) તો હું સોગંદ ખાઉં છું પાછળ હટનાર (૧૫) સીધા ચાલનાર (તેમજ) લપાઈ જનાર (તારાઓ)ના, (૧૬) (તથા) સોગંદ છે (પાછલી) રાતના જ્યારે કે તે વિદાય થવા લાગે (૧૭) અને સોગંદ છે પ્રભાતના જ્યારે કે તે પ્રકાશવા માંડે. (૧૮) બેશક, આ કુર્આન એક માનવંત ફરિશ્તા (એટલે જિબ્રઈલ અલૈ.)ની લાવેલી (ખુદાઈ) વાણી છે. (૧૯) જે મહા બળવાન હોઈ અર્શના માલિક પાસે મોટી પદવીવાળા છે. (૨૦) (અને) ત્યાં (આકાશોમાં) તે સર્વમાન્ય (તથા) પ્રામાણિક છે (૨૧) અને તમારો સાથી (મુહમ્મદ સલ.) કાંઈ પાગલ નથી. (૨૨) બેશક, તેમણે તે (જિબ્રઈલ અલૈ.)ને (અસલી સ્વરૂપમાં) આકાશના ખુલ્લા (ઊંચા) કિનારા પાસે જોયા છે (૨૩) અને એ (નખી વહીની) ગુપ્ત વાતો બતાવવામાં કંજુસ પણ નથી (૨૪) અને આ કુર્આન કોઈ મરદૂદ શયતાનની વાણી નથી (૨૫) ત્યારે તેને (જૂઠાડી) તમે ક્યાં જઈ રહ્યા છો ? (૨૬) એ તો (સામાન્ય રીતે) સર્વ જગત માટે એક નસીહત છે. (૨૭) (ખાસ કરી) તેને માટે કે જે તમારામાંથી સીધો ચાલવા ચાહે (૨૮) અને તમે જગતના પાલનહાર અલ્લાહની ઈચ્છા વગર કંઈ ચાહી શકતા નથી. (૨૯)

વિસ્તૃત વિવરણ :

مَاں شَفَعْتُ كُوْرَتْ (કુવ્વિરત) એ تَكْوِيْرٌ (તકવીર)થી

બને છે જેનો અર્થ "પ્રકાશહીન અથવા બેનૂર" થઈ જવાનો છે. હસન બસરી (રહ.)એ આ જ તફ્સીર કરી છે અને તેનો એક બીજો અર્થ "નાંખી દેવાનો અથવા ફેંકી દેવાનો" પણ થાય છે. રબીઅ્ ઈબ્ને ખખીમે તેની આ જ તફ્સીર કરી છે. તેનાથી ભાવાર્થ એ છે કે સૂર્યને સમંદરમાં નાંખી દેવામાં આવશે જેની ગરમીથી સમગ્ર સમંદર આગ બની જશે અને આ બંને તફ્સીરોમાં કોઈ વિરોધાભાસ નથી કે પ્રથમ સૂર્યને પ્રકાશહીન બનાવી દેવામાં આવે, પછી તેને મહાસાગરમાં નાંખી દેવામાં આવે. સહીહ બુખારીમાં હઝરત અબૂ હુરયરહ (રદિ.)થી રિવાયત છે કે રસૂલે કરીમ ﷺએ કહ્યું કે સૂર્ય અને ચંદ્ર કયામતના દિવસે દરિયામાં નાંખી દેવામાં આવશે અને મુસ્નદે બજજારમાં તેની સાથે એ પણ છે કે જહન્નમમાં નાંખી દેવામાં આવશે. ઈબ્ને અબી હાતિમ, ઈબ્ને અબીદુનિયા અને અબૂશૈબે આ આયતો વિશે એ વર્ણન કર્યું છે કે કયામતના દિવસે અલ્લાહ તઆલા સૂર્ય અને ચંદ્ર તથા બધા જ તારાઓને મહાસાગરમાં નાંખી દેશે અને પછી તેના ઉપર તેજ હવા ચાલશે જેનાથી સમગ્ર મહાસાગર આગ બની જશે, એ રીતે એવું કહેવું પણ ખરું થઈ ગયું કે સૂર્ય અને ચંદ્રને દરિયામાં ફેંકી દેવામાં આવશે અને એવું કહેવું પણ ઠીક રહ્યું કે જહન્નમમાં નાંખી દેવામાં આવશે, કારણ કે સમગ્ર મહાસાગર તે સમયે જહન્નમ બની જશે.

(મઝહરી અને કુર્તબીમાંથી)

وَإِذَا التُّجُومُ انْكَدَرَتْ نَأْوِ اِنْكَدَارٍ مَا اِنْكَدَرَتْ "સ્થિર થવાનો અથવા પડી જવાનો" થાય છે, પુરોગામીઓથી આ જ તફ્સીર નકલ થઈ છે કે આસમાનના બધા જ તારાઓ મહાસાગરોમાં પડી જશે જેમકે ઉપરોક્ત રિવાયતોમાં તેની વિગત આવી ચૂકી છે.

وَإِذَا الْعِشَارُ عُطِّلَتْ અરબોની આદત પ્રમાણે આ દષ્ટાંત સ્વરૂપે કહ્યું છે, કારણ કે તેના પ્રથમ શ્રોતા અરબ લોકો હતા તેમના સમીપ દશ મહિનાની ગાભણ ઊંટણી એક ઘણી મોટી દોલત સમજવામાં આવતી હતી કે તેનાથી દૂધ અને બચ્ચાની રાહ જોવામાં આવતી હતી અને તે તેના પૂછડે પૂછડે ચાલતા હતા, તેને કોઈપણ સમયે આઝાદ છોડતા ન હતા.

وَإِذَا الْبِحَارُ سُجِّرَتْ "અને જો તેની અર્થ આગ

લગાવવાનો અને ભડકાવવાનો પણ થાય છે. હઝરત ઈબ્ને અબ્બાસ (રદિ.)એ આ સ્થળે આ જ અર્થ લીધો છે અને તેનો અર્થ ભરી દેવાનો પણ થાય છે અને એકબીજામાં ભેળસેળ કરી મિશ્રણ કરી નાંખવાનો પણ થાય છે. તફસીરના અમુક ઈમામોએ આ જ અર્થ લીધો છે અને વાસ્તવિકતા એ છે કે આ બધામાં કોઈ વિરોધાભાસ નથી. પ્રથમ મહાસાગરો અને નદીઓના મીઠા પાણીને એકસમાન કરી નાંખવામાં આવે, વચ્ચેની આડશો સમાપ્ત થઈ જાય જેનાથી મીઠા અને ખારા પાણી ભેળસેળ થઈ બધું જ પાણી એક સરખા સ્વાદવાળું થઈ જાય, પછી સૂર્ય અને ચંદ્ર તથા તારાઓને તેમાં નાંખી દેવામાં આવે, પછી તે બધા જ પાણીને આગ બનાવી દેવામાં આવે જે જહન્નમમાં સામેલ થઈ જાય.

(મઝહરી)

وَإِذَا النُّفُوسُ رُوِّجَتْ એટલે કે જ્યારે મહશરમાં હાજરજનોના જોડાંઓ અને જથ્થાઓ બનાવી દેવામાં આવશે, આ જથ્થાઓ અને સમૂહો ઈમાન અને અમલના આધારે બનાવેલ હશે કે કાફિરો એક સ્થળે, મો'મિનો એક સ્થળે, પછી કાફિરો અને મો'મિનોમાં પણ અમલો અને આદતોનો તફાવત હોય છે તેના આધારે કાફિરોમાં પણ વિવિધ પ્રકારના જૂથો બની જશે અને મુસલમાનોમાં પણ આવા જૂથો અકીદા અને અમલમાં સમાનતાના આધારે બનશે જેમકે બયહકીએ હઝરત નુઅ્માન બિન બસીર (રદિ.)ની રિવાયતથી હઝરત ઉમર ઈબ્ને ખતાબ (રદિ.)ની આ રિવાયત નકલ કરી છે કે જે લોકો એકસમાન અમલો કરતા હશે તેઓ એક સ્થળે એકઠા કરી દેવામાં આવશે ભલે સારા અમલો હોય અથવા ખરાબ ! દાખલા તરીકે સારા મુસલમાનોમાં દીનના ઈલ્મની સેવા કરનારા ઉલમા એક સ્થળે, ઈબાદત અને સંઘર્ષ કરનારા એક જગ્યાએ, જિહાદ કરનારા અને ગાઝી એક સ્થળે, સદકહ અને ખયરાતમાં વિશિષ્ટતા ધરાવનાર એક સ્થળે, આ જ પ્રમાણે ખરાબ લોકોમાં ચોર, ડાકુ એક સ્થળે, વ્યભિચારી અને લંપટ લોકો એક સ્થળે, બીજા ખાસ ખાસ ગુનાહોમાં પરસ્પર ભાગીદાર રહેનારા એક સ્થળે થઈ જશે.

રસૂલે કરીમ ﷺએ ફરમાવ્યું કે મહશરમાં દરેક વ્યક્તિ પોતાની કોમની સાથે હશે (પરંતુ આ કૌમીયત વંશ અથવા વતનના આધારે નહીં હોય બલકે

અમલ અને અકીદહના આધારે હશે). નેક અમલ કરનારા એક સ્થળે, ખરાબ અમલ કરનારા બીજા સ્થળે હશે અને તેના ઉપર કુર્આનની આયત ગવાહી સ્વરૂપે રજૂ કરી, **وَ كُنْتُمْ أَرْوَاجًا ثَلَاثَةً** એટલે કે મહશરમાં લોકોના મોટા મોટા ત્રણ સમૂહો હશે જેમકે સૂરએ વાકિઅહની આયતમાં તેની વિગત એ આવી છે કે એક સમૂહ સાબિકીન અવ્વલીન (પાછલા પ્રથમ)નો હશે, બીજો અસ્હાબુલ યમીન (જમણીબાજુવાળાઓ)નો હશે; આ બંને સમૂહો છૂટકારો પામેલા હશે અને ત્રીજો સમૂહ અસ્હાબુશિમાલનો હશે જે કાફિરો અને દુષ્ટો ઉપર આધારિત હશે.

وَ إِذَا الْمَوْءُودَةُ سُئِلَتْ માં શબ્દ **وَءُودُ** તે છોકરી જેને જીવતી દફન કરી દેવામાં આવે જેમકે અજ્ઞાન અરબોમાં ઈસ્લામ પહેલાં આ રિવાજ હતો કે છોકરીને પોતાના માટે કલંકનું કારણ સમજતા હતા અને તેને જીવતી જ દફન કરી દેતા હતા. ઈસ્લામે આ અત્યંત હિયકારી અને જુગુપ્સાપ્રેરક કુરિવાજને ખતમ કર્યો, આ આયતમાં કયામત અને મહશરની પરિસ્થિતિના વર્ણનમાં કહેવામાં આવ્યું છે કે જ્યારે તે છોકરીને પ્રશ્ન કરવામાં આવશે જેને જીવતી દફન કરીને મારી નાંખવામાં આવી હતી, જાહેર શબ્દો એવા છે કે એ સવાલ પોતે તે છોકરીને થશે જેને પૂછવામાં આવશે કે તારી કયા ગુનાહમાં હત્યા કરવામાં આવી હતી અને એ પણ દેખીતું છે કે આ સવાલ કરવાનો હેતુ એ છે કે તે પોતાની બેગુનાહી અને મઝલૂમ હોવાની સંપૂર્ણ ફરિયાદ બારગાહે રબ્બુલ ઈજતમાં રજૂ કરશે જેથી તેના હત્યારાઓ પાસેથી બદલો લેવામાં આવે અને એ પણ શક્ય છે કે તેનાથી ભાવાર્થ એ હોય કે તે છોકરી વિશે તેના હત્યારાઓને સવાલ કરવામાં આવશે કે તેને તમે કયા ગુનાહના બદલામાં મારી નાંખી ?

ખુલાસો :

અત્રે એક પ્રશ્ન એ ઉપસ્થિત થાય છે કે કયામતનું નામ જ "યવમુલ હિસાબ (હિસાબનો દિવસ), યવમુલ જઝા (બદલાનો દિવસ), યવમુદીન" છે. તેમાં તો દરેક વ્યક્તિને તેના બધા અમલોનો હિસાબ અને સવાલ થશે. આ સ્થળે કયામતના વિશિષ્ટ અહેવાલો અને તેના ક્રમમાં ખાસ જીવતી દફન કરવામાં આવેલ છોકરીના મા'મલામાં તેના વિશે સવાલ કરવાને આટલું મહત્ત્વ અને વિશિષ્ટતા કેમ પ્રદાન કરવામાં આવી અને તેની શું હિકમત છે ? વિચાર કરવાથી

જાણ થશે કે આ મહત્ત્વ અને વિશિષ્ટતા એટલા માટે છે કે તે મઝલૂમ છોકરી જેને પોતે તેના માતા પિતાએ કતલ કરી છે તેના ખૂનનો બદલો લેવા માટે તેના તરફથી કોઈ દા'વો કરનાર તો છે નથી, ખાસ કરીને તેને જ્યારે ગુપ્ત રીતે દફન કરી દેવામાં આવી હોય તો કોઈને તેની ખબર પણ નથી કે ગવાહી આપી શકે. મહશરના મેદાનમાં જે ન્યાય અને ઈ-સાફની ઈલાહી અદાલત કાયમ થશે તે એવા અત્યાચારોને પણ સામે લાવશે જેના જુલમ ઉપર ન તો કોઈ ગવાહી છે અને ન જ તે મઝલૂમનો કોઈ હાલ પૂછનાર છે. વલ્લાહુ અઅલમુ.

ચાર મહિના પછી ગર્ભ પાડી નાંખવો (ગર્ભપાત કરવો) હત્યાના હુકમમાં છે :

મસ્અલો :

બાળકોને જીવતા દફન કરી દેવા અથવા તેમની હત્યા કરી નાંખવી જઘન્ય અપરાધ, ગુનાહ કબીરહ અને ફૂર અત્યાચાર છે અને ચાર મહિના પછી કોઈ ગર્ભને પાડી નાંખવો પણ આ જ હુકમમાં છે કારણ કે ચોથા મહિનામાં ગર્ભમાં રૂહ આવી જાય છે અને તે જીવીત મનુષ્યના હુકમમાં છે. એ જ રીતે જે વ્યક્તિ કોઈ ગર્ભ ધારણ કરેલ સ્ત્રીના પેટમાં મારે અને તેનું બાળક પડી જાય એટલે કે ગર્ભપાત થઈ જાય તો તે ઈજમાએ ઉમ્મત દ્વારા મારનાર ઉપર તેની દિવ્યતમાં એક ગુલામ આઝાદ કરવો અથવા તેની કિંમત વાજિબ થાય છે અને જો તે માંના પેટમાંથી નીકળતી વખતે જીવીત હતું અને પછી મરી ગયું તો સંપૂર્ણ દિવ્યત મોટા વ્યક્તિ બરાબર વાજિબ થાય છે અને ચાર મહિનાથી પહેલાં ગર્ભપાત કરાવવો પણ કોઈ અત્યંત મજબૂરી (બીમારી વગેરે)ની હાલત એટલે કે અનિવાર્ય પરિસ્થિતિ વિના હરામ છે પરંતુ પ્રથમ પરિસ્થિતિ કરતાં થોડું ઓછું છે કારણ કે તેમાં કોઈ જીવીત માનવીની ઉઘાડી હત્યા નથી.

(મઝહરી)

મસ્અલો :

કોઈ એવી પરિસ્થિતિ અપનાવે જેમાં હમલ (ગર્ભ) થોભે નહીં જેમકે આજકાલ દુનિયામાં કુટુંબનિયોજનના નામે તેની સેંકડો પદ્ધતિઓ પ્રચલિત થઈ ગઈ છે તેને પણ રસૂલે કરીમ ﷺ એ **كَلْفٌ وَادِخَفِي** છે, એટલે કે hidden

infanticide ગુપ્ત રીતે બાળકને જીવતું દફન કરી દેવું. (રવાહુ મુસ્લિમ -જુદામહ બિન્તે વહબ રદિ. દ્વારા) અમુક બીજી રિવાયતોમાં જે **عُرْ** (અઝ્લ-coitus interruptus) એટલે કે એવી યુક્તિઓ કરવી કે જેનાથી વીર્ય ગર્ભાધાનમાં જાય જ નહીં તે વિશે રસૂલે કરીમ **ﷺ**ને પૂછવામાં આવતા તેમણે મૌન ધારણ કર્યું છે, આથી તે પ્રતિબંધની શ્રેણીમાં આવતું નથી પરંતુ તે આવશ્યકતા સાથે જોડાયેલ છે અને તે પણ એવી રીતે કે કાયમી ધોરણે તે નિર્વંશ થઈ જવાનું સ્વરૂપ ધારણ ન કરે.

(મઝહરી)

مَا إِذَا السَّمَاءُ كَشِطَتْ نَوَ مَا شَائِدْكَ اَرْتِ "પશુનું ચામડું ઊતારી લેવું" થાય છે. દેખીતી રીતે આ પરિસ્થિતિ કયામતના પ્રથમ સૂરના સમયની છે જે આ જ દુનિયામાં બનશે કે આસમાનનો શણગાર જે તારાઓ, સૂર્ય અને ચંદ્રના કારણે હતો તે બધા અપ્રકાશિત થઈને દરિયામાં નાંખી દેવામાં આવશે. આસમાનની હાલની પરિસ્થિતિ બદલી નાંખવામાં આવશે, તેને **كَشِطَتْ** ના શબ્દથી ઓળખાવવામાં આવ્યું છે અને અમુક તફસીરકારોએ તેનો અર્થ લપેટી લેવાનો લખ્યો છે અને આયતનો અર્થ એ થઈ ગયો કે આસમાન જે છાપરા જેવું માથાઓ ઉપર છવાયેલું છે તેને વીટાળી લેવામાં આવશે.

مَا أَحْضَرَتْ اَعْلَمَتْ نَفْسٌ مَا أَحْضَرَتْ એટલે કે જ્યારે કયામતની પ્રસ્તુત પરિસ્થિતિ સામે આવશે તે સમયે દરેક વ્યક્તિ જાણી લેશે કે તે પોતાની સાથે શું સામાન લાવ્યો છે. સામાનથી ભાવાર્થ તેના નેક અથવા ખરાબ કૃત્યો છે કે તે બધા કર્મો તેની સામે આવી જશે જે દુનિયામાં તેણે કર્યા હતા, પછી તે કર્મો લખેલી ખાતાવહી સ્વરૂપે તેના હાથમાં આવી જાય અથવા એ રીતે કે તે કર્મો કોઈ ખાસ સ્વરૂપે તેની સામે આવે જેમકે અમુક હદીષની રિવાયતોથી આવું થવાની જાણ થાય છે. વલ્લાહુ અઝ્લમુ.

કયામતના ભયંકર દૃષ્યો અને ત્યાં કર્મોના હિસાબનું વર્ણન કર્યા પછી અલ્લાહ તઆલાએ અમુક તારાઓની કસમ ખાઈને કહ્યું છે કે આ કુર્આન સત્ય છે, અલ્લાહ તઆલા તરફથી અભેદ સુરક્ષા સાથે મોકલવામાં આવ્યું છે અને તે જે હસ્તી ઉપર ઊતર્યું છે તે હસ્તી એક ઘણી જ મોટી હસ્તી છે, વહી લાવનાર

ફરિશ્તાને તે પ્રથમથી જાણે અને ઓળખે છે તેથી તેના સત્ય હોવામાં કોઈ શંકા કે ભ્રમણાનો સવાલ જ નથી. જે તારાઓની કસમ અત્રે ખાવામાં આવી છે તે પાંચ તારાઓ છે જેને ખગોળવિદ્ને ખમ્શા મુતહરિરિયહ the five wandering stars (પાંચ ભટકતા તારાઓ) કહે છે. તેને આવું કહેવાનું કારણ એ છે કે આ પાંચેયની ગતિ પૃથ્વી ઉપરથી એવી રીતે જોવામાં આવે છે કે ક્યારેક તે પૂર્વથી પશ્ચિમ તરફ ગતિ કરતા દેખાય છે, ફરી પાછા ક્યારેક પશ્ચિમથી પૂર્વ તરફ ગતિ કરતાં જણાય છે, એનું શું કારણ ? અને આ બે વિરોધાભાસી ગતિઓનું કારણ શું છે તેના વિશે પ્રાચીન ગ્રીક ખગોળવિદ્નોના વિવિધ નિવેદનો છે અને આધુનિક ખગોળશાસ્ત્રીઓના સંશોધનો પ્રમાણે અમુક વિરોધાભાસી થિયરીઓ છે. વાસ્તવમાં તેનું જ્ઞાન તેના પેદા કરનાર સિવાય કોઈને પણ નથી. બધા જ સંશોધકો માત્ર અનુમાનો અને અંદાજો લગાવે છે જે ખોટા પણ હોઈ શકે છે અને સાચા પણ. કુર્આને હકીમે ઉમ્મતને આ વ્યર્થ ચર્ચામાં ગૂંચવ્યા નથી, જેટલી વાત તેમના લાભની હતી તે બતાવી દીધી કે તે રબૂલ ઈજ્જત જલ્લ શા'નુહૂની સંપૂર્ણ કુદરત અને ઉચ્ચ કક્ષાની હિકમતનો તેમાં સાક્ષાત્કાર કરે અને ઈમાન લાવે.

...ذِي قُوَّةٍ... તારાઓની કસમ પછી કહ્યું કે આ કુર્આન રસૂલે કરીમના મુખેથી કહેવાયું છે. આગળ "રસૂલે કરીમ"ની સિફત એક તો એ વર્ણન કરવામાં આવી કે તેઓ શક્તિશાળી છે. બીજી એ કે તેઓ અર્શના માલિક પરવરદિગારની પાસે مُطَاعٌ (મુતાઅ) છે, એટલે કે તેમના હુકમો ઉપરવાળા (upper realm—ફરિશ્તાઓ વગેરે મખ્લૂક) માને છે. ત્રીજી એ કે તેઓ અલ્લાહ તઆલા સમીપ અમાનતદાર પ્રમાણિક છે, તેમની પાસેથી સંદેશો પહોંચાડવા અથવા લાવવામાં કોઈ ખયાનત કે ઓછું વત્તું કરવાની સંભાવના નથી. આ સ્થળે "રસૂલે કરીમ"થી ભાવાર્થ હઝરત જિબ્રઈલ અમીન (અલૈ.) છે, કારણ કે શબ્દ "રસૂલ" જે રીતે અંબિયા (અલૈ.) ઉપર લાગુ પડે છે એ જ રીતે ફરિશ્તાઓ માટે પણ આ શબ્દ કહેવામાં આવે છે અને આગળ જેટલાય લક્ષણો રસૂલના વર્ણન કરવામાં આવ્યા છે તે બધા કોઈપણ જાતની મિનમેખ વિના હઝરત જિબ્રઈલ અમીન (અલૈ.)ને લાગુ પડે છે. તેમનું શક્તિશાળી હોવું સૂરએ નજમમાં વિગતવાર આવી ચૂક્યું છે, عَالِمٌ شَدِيدُ الْقُوَى ઉપરની આકાશી

દુનિયામાં તેમનું મુતાઅ હોવું એટલે કે તેમના હુકમોની પેરવી કરવી લયલતુલ મેઅરાજની હદીષથી સાબિત છે કે જ્યારે હઝરત જિબ્રઈલ અમીન (અલૈ.) રસૂલે કરીમ ﷺ ને સાથે લઈને આસમાન ઉપર પહોંચ્યા અને આસમાનોના દરવાજા ખોલાવવાનો ઇરાદો કર્યો તો દરવાજાઓ ઉપર ચોકીદાર ફરિશ્તાઓએ તેમનો હુકમ માન્યો અને "અમીન" (પ્રમાણિક) હોવું તો દેખીતું છે અને તફસીરના અમુક ઈમામોએ આ સ્થળે "રસૂલે કરીમ"થી ભાવાર્થ હઝરત મુહમ્મદ મુસ્તફા ﷺ હોવાનું ઠરાવ્યું છે અને પ્રસ્તુત સિફતોને અમુક ખુલાસાઓ સાથે આપ ﷺ ની જાત ઉપર લાગુ પાડી છે. વલ્લાહુ અઅલમુ.

આગળ રસૂલે કરીમ ﷺ ની મહાન શા'ન અને કાફિરોના વાહિયાત આક્ષેપોનો જવાબ છે, وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ આ કાફિરોના તે વાહિયાત વાંધાઓનો જવાબ છે જે નઊઝુબિલ્લાહ રસૂલે કરીમ ﷺ ને પાગલ કહેતા હતા, (અલૈ.)ને ખુલ્લી ક્ષિતિજ ઉપર જોયા છે જેમકે સૂરએ નજમમાં કહેવામાં આવ્યું, لَقَدْ رَأَاهُ بِالْأَفْقِ الْمُبِينِ (અલૈ.)ને ખુલ્લી ક્ષિતિજ ઉપર જોયા છે જેમકે સૂરએ નજમમાં કહેવામાં આવ્યું, وَهُوَ بِالْأَفْقِ الْأَعْلَى ફરિશ્તા હઝરત જિબ્રઈલ (અલૈ.)થી રસૂલે કરીમ ﷺ સારી પેઠે વાકેફ છે, તેઓ તેમને તેમના મૂળ સ્વરૂપ અને શકલમાં જોઈ ચૂક્યા છે તેથી આ વહીમાં કોઈ શંકાની સંભાવના નથી.

تَمَّتْ سُورَةُ التَّكْوِيْرِ بِحَمْدِ اللَّهِ تَعَالَى يَوْمَ الْأَرْبَعَاءِ ٨ شَعْبَانَ ١٣٩١ هـ

અલ્હમ્દુલિલ્લાહ ! સૂરએ તકવીર પૂર્ણ થઈ.

તારીખ : ૨૩ ડિસેમ્બર ૨૦૧૪ મુતાબિક ૩૦ સફર ૧૪૩૬ હિજરી.

ગુજરાતી અનુવાદક : ઈલ્યાસ પટેલ ખાનપુરી